

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

Konkluzje Rady w sprawie rozwoju szkół oraz doskonałego poziomu nauczania

(2017/C 421/03)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYPOMINAJĄC o politycznym tle przedmiotowego zagadnienia, przedstawionym w załączniku do niniejszych konkluzji,

UZNAJĄC, ŻE:

1. Urzeczywistnianie ogólnodostępnej, włączającej i sprawiedliwej edukacji szkolnej charakteryzującej się wysoką jakością jest jednym z najważniejszych priorytetów wpływających na przyszły postęp społeczny i zrównoważony wzrost gospodarczy Unii Europejskiej. Edukacja ma decydujące znaczenie dla perspektyw i szans życiowych młodych ludzi oraz daje uczącym się podstawę do samospełnienia w życiu obywatelskim i społecznym, na rynku pracy i w wymiarze prywatnym.
2. Ważne jest, by uczenie się kontynuowane było przez całe życie, dzięki czemu uczący się będą umieli sprostać wyzwaniom w szybko zmieniającym się świecie. Szkoły, wspierane przez szerszą społeczność, mogą odegrać istotną rolę, jeśli chodzi o pomaganie osobom indywidualnym w rozwijaniu szerokiego zakresu kompetencji kluczowych⁽¹⁾, przyjmowaniu odpowiedzialności za uczenie się przez całe życie i karierę zawodową oraz stawianiu się aktywnymi i odpowiedzialnymi obywatelami.

ŚWIADOMA:

3. Zapotrzebowania na nowoczesne podejścia do nauczania, uczenia się i zarządzania systemami edukacji szkolnej, które to podejścia są oparte na postępach w naukach o uczeniu się i pomagają szkołom reagować na zmieniające się potrzeby edukacyjne osób uczących się, społeczeństwa i rynku pracy, a także są oparte na postępach wynikających z przemian cyfrowych i technologicznych;
4. Wyzwań związanych z dążeniem do osiągnięcia wyznaczonego na 2020 poziomu odniesienia w zakresie zmniejszenia odsetka osób osiągających słabe wyniki w czytaniu ze zrozumieniem, matematyce i naukach przyrodniczych⁽²⁾, z którymi to wyzwaniami wiąże się konieczność podjęcia poważnych wysiłków politycznych służących poprawie zdolności szkół do wspierania wszystkich uczących się, w tym osób uczących się, które mają specjalne potrzeby edukacyjne, i osób uczących się, które pochodzą ze środowisk defaworyzowanych;
5. Faktu, że pomimo znacznych postępów poczynionych w ostatnim dziesięcioleciu potrzebne są dalsze starania w celu osiągnięcia zasadniczego celu strategii „Europa 2020” polegającego na zmniejszeniu odsetka osób wcześniej kończących naukę⁽³⁾;
6. Potrzeby promowania sprawiedliwości, równości i włączenia społecznego w edukacji szkolnej i w trakcie jej trwania ze względu na to, że status społeczno-ekonomiczny wciąż jest jednym z czynników, które w znacznym stopniu wpływają na osiągnięcia szkolne uczniów;
7. Potrzeby inwestowania w nauczycieli i liderów edukacyjnych jako osoby mające silny wpływ na osiągnięcia uczniów oraz potrzeby wspierania ich w przyjmowaniu odpowiedzialności i w osiąganiu większej równowagi między niezależnością zawodową a odpowiedzialnością;

⁽¹⁾ W zaleceniu z 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie kompetencje kluczowe zdefiniowano jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw.

⁽²⁾ Do roku 2020 odsetek 15-latków osiągających słabe wyniki w czytaniu ze zrozumieniem, matematyce i naukach przyrodniczych powinien wynosić poniżej 15 %.

⁽³⁾ Do roku 2020 odsetek osób wcześniej kończących kształcenie i szkolenie powinien wynosić poniżej 10 %.

8. Znaczenia dobrego zarządzania systemami edukacji szkolnej oraz równowagi między autonomią szkół a ich odpowiedzialnością jako jednego z kluczowych czynników poprawy jakości, sprawiedliwości i wydajności w dziedzinie edukacji;
9. Znaczenia, jakie ma wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem, która stwarza podstawy osiągania w przyszłości lepszych wyników na każdym poziomie edukacji i podstawy uczestnictwa w uczeniu się przez całe życie, jak również znaczenia promowania uczenia się wszystkich dzieci, ich dobrostanu i rozwoju.

PODKREŚLA, ŻE:

10. Różnorodność jest jedną z charakterystycznych cech edukacji szkolnej w Europie, gdzie państwa członkowskie są w pełni odpowiedzialne za organizowanie i rozwijanie własnych systemów edukacji, co oznacza, że sposoby stawiania czoła wspólnym wyzwaniom i realizacji ukierunkowanych reform mogą być różne w zależności od kontekstu krajowego, regionalnego i lokalnego.
11. Europejska współpraca w dziedzinie edukacji szkolnej, zwłaszcza prowadzona za pośrednictwem programu Erasmus+, ma znaczną europejską wartość dodaną i ważną rolę do odegrania w zapewnianiu wysokiej jakości edukacji, budowaniu bliższych kontaktów między młodymi Europejczykami, sprzyjaniu wspólnej tożsamości europejskiej i wspieraniu reform politycznych w dziedzinie edukacji.

Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE komunikat Komisji pt. „Rozwój szkół i doskonały poziom nauczania warunkiem dobrego startu życiowego”⁽¹⁾ określający trzy obszary, w których konieczne jest podjęcie działań i pomocne może być wsparcie na szczeblu europejskim.

W związku z powyższym ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, by – z należyтым poszanowaniem zasady pomocniczości i zgodnie z uwarunkowaniami krajowymi – skoncentrowały się na następujących priorytetowych obszarach działania:

12. Zapewnienie edukacji włączającej wysokiej jakości⁽²⁾, a także przyczynianie się do rozwijania talentów i potencjału wszystkich osób uczących się przez:
 - a) wspieranie szkół w stosowaniu podejścia typu „szkoła jako całość” w rozwijaniu nauczania i uczenia się w celu promowania bardziej włączającej, angażującej i wspierającej kultury szkolnej, z naciskiem na dobrostan całej społeczności szkolnej i zerową tolerancję dla nękania, przemocy i dyskryminacji z jakiegokolwiek powodu;
 - b) podejmowanie kroków służących zapewnieniu nabywania solidnej wiedzy przedmiotowej wraz z rozwijaniem pełnego zakresu kompetencji kluczowych, zwłaszcza kompetencji społecznych i obywatelskich, a także promowanie wspólnych wartości⁽³⁾;
 - c) wspieranie motywacji osób uczących się, ich umiejętności uczenia się oraz współodpowiedzialności za proces uczenia się, a także promowanie głosu osób uczących się, dialogu demokratycznego i udziału w życiu szkolnym;
 - d) wzbogacanie doświadczeń edukacyjnych poprzez wspieranie skutecznego wykorzystania technologii cyfrowych i zachęcanie do działań łączących uczenie się z rzeczywistymi doświadczeniami żywymi, takich jak uczenie się oparte na projektach i uczenie się oparte na rozwiązywaniu problemów, doświadczenia w miejscu pracy lub uczestnictwo w działaniach społeczności lokalnej;
 - e) inwestowanie w szybkie i ukierunkowane wsparcie dla osób uczących się, które mają specjalne potrzeby edukacyjne, i osób uczących się, które pochodzą ze środowisk defaworyzowanych i są narażone na szczególne ryzyko, z wykorzystaniem szerokiego wachlarza środków, w tym poprzez zapewnienie lepszego dostępu do rozwiązań sprzyjających włączeniu społecznemu oraz skupienie się na przemieszczaniu się w ramach systemu edukacji i przechodzeniu z etapu edukacji do etapu zatrudnienia;
 - f) inwestowanie w wysokiej jakości wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem⁽⁴⁾, dostępną i osiągalną dla wszystkich dzieci.
13. Wzmocnienie pozycji nauczycieli i liderów edukacyjnych poprzez:
 - a) przedstawienie się na kompleksową politykę dotyczącą zawodu nauczyciela, która obejmie wszystkie etapy kariery zawodowej nauczycieli i wykorzysta zalety cyfryzacji w edukacji;
 - b) uatrakcyjnienie kariery nauczyciela przez oferowanie wysokiej jakości warunków pracy i zwiększenie wsparcia, informacji zwrotnych i poradnictwa, zwłaszcza względem początkujących nauczycieli i liderów edukacyjnych;
 - c) oferowanie wysokiej jakości kształcenia nauczycieli, w którym szczególny nacisk należy położyć na dobrze przygotowane praktyki w szkole, obejmujące cały okres studiów i w stosownych przypadkach prowadzone pod kierunkiem wyszkolonych mentorów;

⁽¹⁾ 9842/17.

⁽²⁾ Konkluzje Rady i przedstawiciele rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie włączenia w kontekście różnorodności z myślą o osiągnięciu ogólnodostępnej edukacji wysokiej jakości (luty 2017 r.).

⁽³⁾ Jak określono w deklaracji w sprawie promowania – poprzez edukację – postaw obywatelskich oraz wspólnych wartości, którymi są wolność, tolerancja i niedyskryminacja.

⁽⁴⁾ Jak określono w konkluzjach Rady w sprawie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem: zagwarantujemy wszystkim dzieciom w UE dobry start w przyszłość (19 i 20 maja 2011 r.).

- d) inwestowanie w ich stały rozwój i postęp zawodowy na wszystkich etapach kariery oraz wzmocnienie przywództwa edukacyjnego;
- e) wspieranie przygotowania i rozwoju zawodowego edukatorów nauczycieli i mentorów nauczycieli oraz włączanie szerszego zakresu doświadczeń do kształcenia i szkolenia nauczycieli;
- f) wzmocnienie ukierunkowanej współpracy, sieci zdobywania wiedzy, społeczności internetowych i innowacyjnych praktyk pedagogicznych wśród nauczycieli i liderów edukacyjnych oraz angażowanie innych właściwych interesariuszy.

14. Przechodzenie na bardziej skuteczne, sprawiedliwe i efektywne zarządzanie poprzez:

- a) znalezienie właściwej równowagi między autonomią a odpowiedzialnością, aby wspierać ciągle doskonalenie i innowacje na szczeblu szkolnym i systemowym;
- b) dalsze rozwijanie systemów zapewniania jakości – w tym samooceny, oceny ilościowej i jakościowej, zgodnie z krajowymi uwarunkowaniami i politykami – które opierają się na wspólnym rozumieniu rozwoju szkół wypracowanym wraz z interesariuszami i przez nich podzielanym;
- c) wspieranie polityk opartych na naukowo sprawdzonych informacjach oraz wykorzystywanie danych w zrównoważony i właściwy sposób, w tym danych pochodzących z międzynarodowych badań porównawczych i z Monitora Kształcenia i Szkolenia;
- d) dążenie do zapewnienia wystarczających i efektywnych wydatków na edukację szkolną i optymalnego wykorzystania zasobów na wszystkich poziomach oraz w stosownych przypadkach inicjowanie strukturalnych reform edukacji szkolnej.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI o uzupełnianie działań podejmowanych przez państwa członkowskie oraz wspieranie ich współpracy, tak by:

- 15. poszerzyć współpracę między szkołami poprzez zwiększenie – za pośrednictwem programu Erasmus+ – dostępności partnerstw między szkołami, eTwinningu oraz mobilności uczniów, kadry i edukatorów nauczycieli, w tym zagranicznych praktyk dla początkujących i przyszłych nauczycieli oraz liderów edukacyjnych;
- 16. sprzyjać poprzez wymianę najlepszych praktyk i wzajemne uczenie się opracowaniu szerokiego zestawu kluczowych kompetencji dla wszystkich młodych ludzi, w tym umiejętności podstawowych, kompetencji cyfrowych, a także kompetencji pomocnych w rozwoju osobistym i społecznym oraz aktywności obywatelskiej;
- 17. zwiększyć przygotowanie szkół do prowadzenia uczenia się w erze cyfrowej, na przykład poprzez wspieranie samodzielnej oceny własnych umiejętności cyfrowych przez nauczycieli i rozwoju tych umiejętności w oparciu o ramy kompetencji cyfrowych, badanie potencjału dobrowolnego narzędzia samooceny w zakresie zdolności cyfrowych przeznaczonego dla szkół oraz dalsze rozwijanie unijnych społeczności i zasobów internetowych;
- 18. wspierać edukację w zakresie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii, (sztuki) i matematyki (STE(A)M) poprzez promowanie najlepszych praktyk, wzmocnienie współpracy szkół z sektorami szkolnictwa wyższego, badań i biznesu na szczeblu UE oraz skuteczne zajęcie się problemem zróżnicowania sytuacji kobiet i mężczyzn i stereotypami związanymi z płcią;
- 19. wzmocnić wzajemne uczenie się i wzajemne doradztwo oraz wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk, w szczególności w zakresie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, zapewniania jakości, kariery i rozwoju zawodowego nauczycieli i liderów edukacyjnych oraz w zakresie edukacji włączającej;
- 20. promować i wspierać włączenie w edukacji, w tym poprzez eksperymenty w obszarze polityki edukacyjnej dotyczące nauczania osób uczących się z różnych środowisk językowych i kulturowych, a także wzmocnić współpracę państw członkowskich z Europejską Agencją ds. Specjalnych Potrzeb i Edukacji Włączającej, a także z innymi właściwymi agencjami oraz organizacjami międzynarodowymi;
- 21. promować i wspierać badania naukowe dotyczące edukacji oraz rozpowszechniać ich wyniki, a także nadal rozwijać synergie z OECD we współpracy z państwami członkowskimi w celu pozyskiwania porównywalnych danych i tworzenia wspólnych opracowań dotyczących edukacji szkolnej, włączając w to usprawnienie wspólnego zbierania danych przez Eurydice i OECD;
- 22. pomagać państwom członkowskim, które same zwrócą się o pomoc, w opracowaniu i wdrożeniu ważnych reform edukacji szkolnej poprzez utworzenie rozwiązania w zakresie wsparcia technicznego ukierunkowanego na potrzeby, z należyтым poszanowaniem zasady pomocniczości. W tym względzie pomocne mogłyby być służby Komisji, w tym Służba ds. Wspierania Reform Strukturalnych, oraz unijne instrumenty finansowe (takie jak europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne oraz program Erasmus+).

PONADTO PODKREŚLA, ŻE WAŻNE JEST, BY:

23. Komisja w pełni uwzględniła niniejsze konkluzje podczas przygotowywania wniosków w sprawie przyszłych strategicznych ram współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz unijnego programu w dziedzinie kształcenia i szkolenia po roku 2020.
-

ZAŁĄCZNIK

Tło polityczne

1. Konkluzje Rady w sprawie przygotowania młodzieży na wyzwania XXI wieku: program europejskiej współpracy w dziedzinie szkolnictwa (21 listopada 2008 r.)
 2. Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego pt. „Rozwijanie kompetencji na miarę XXI wieku: plan europejskiej współpracy w zakresie szkół” (3 lipca 2008 r.)
 3. Konkluzje Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”) (12 maja 2009 r.)
 4. Konkluzje Rady w sprawie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem: zagwarantujemy wszystkim dzieciom w UE dobry start w przyszłość (19 i 20 maja 2011 r.)
 5. Konkluzje Rady w sprawie skutecznego kształcenia nauczycieli (20 maja 2014 r.)
 6. Konkluzje Rady w sprawie skutecznego przywództwa w edukacji (25 i 26 listopada 2013 r.)
 7. Deklaracja w sprawie promowania – poprzez edukację – postaw obywatelskich oraz wspólnych wartości, którymi są wolność, tolerancja i niedyskryminacja (Paryż, 17 marca 2015 r.)
 8. Konkluzje Rady w sprawie roli wczesnej edukacji i kształcenia podstawowego w stymulowaniu kreatywności, innowacyjności i kompetencji cyfrowych (18 i 19 maja 2015 r.)
 9. Wspólne sprawozdanie Rady i Komisji z 2015 r. z wdrażania strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”) – Nowe priorytety współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia (23 i 24 listopada 2015 r.)
 10. Konkluzje Rady w sprawie ograniczania zjawiska wczesnego kończenia nauki i sprzyjania sukcesom szkolnym (23 i 24 listopada 2015 r.)
 11. Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie promowania w UE rozwoju społeczno-gospodarczego i włączenia poprzez edukację: wkład kształcenia i szkolenia w europejski semestr 2016 (24 lutego 2016 r.)
 12. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Nowy europejski program na rzecz umiejętności. Wspólne działania na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, zwiększania szans na zatrudnienie i konkurencyjności” (10 czerwca 2016 r.)
 13. Monitor Kształcenia i Szkolenia 2016 (7 listopada 2016 r.)
 14. Komunikat Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Poprawa i modernizacja edukacji” (7 grudnia 2016 r.)
 15. Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie włączenia w kontekście różnorodności z myślą o osiągnięciu ogólnodostępnej edukacji wysokiej jakości (17 lutego 2017 r.)
 16. Komunikat Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Rozwój szkół i doskonały poziom nauczania warunkiem dobrego startu życiowego” (30 maja 2017 r.)
-